

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACTIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAHOVEI—5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON No. 748

S U M A R

Despre Judecătorii Comunale, de d-l Mihai Nitescu ;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ :

Curtea de casație, secția I: Florea Voicu Pârva cu Marin Mitică zis Cismariu ;

Idem: Preotul Dobre Rădulescu cu Mihalache N. Giuvelca și alții ;

Curtea de casație, secția II, Trib. Comercial Ilfov și Judecătoria ocol. VI București: Zalthnaer Schwefelkies Industrie Actien Gesellschaft din Budapesta cu C. F. R.

Curtea de apel din Rennes: Cum se dovedește depositul în materie de abus de încredere, cu o Observație ;

Nostimade Judecătorești de Cesar ;

Bibliografie.

Despre judecătorii comunale

Judecătorii comunale funcționează aproape de 24 ani, de la 1 August 1879 și până la punerea în aplicare a legii din 1894, care le-a suprimat, reînființându-se prin legea de la 1896, astăzi în vigoare. Cu ocaziunea desbaterilor parlamentare ce au avut loc asupra acestor legi, s'a pus, în trecut, chestiunea neconstituționalității instituției juriului comunal, pe temeiul confundării puterii administrative și judecătorești în persoana primarului, președintele juriului, și s'a găsit argumente și pentru și contra; prin urmare, fiind vorba de o chestiune controversată, discuția n'a prezentat de cât un interes pur doctrinar. Chestiunea care a interesat cu deosebire și asupra căreia s'a căutat a se accentua mai mult, a fost partea practică a lucrului, foloasele ce ar putea aduce această instituție.

Legiuitorul de la 1894 pretindea că judecătorii comunale n'a dat roadele așteptate și desființarea lor se impune. Cel de la 1896, pentru aceleași motive ca la 1879, reînființează juriul comunal, «pentru-ca țaranul să nu fie silit, pentru daraveri de mică importanță, să-și neglijeze afacerile, alergând de mai multe ori pe la judecătoria de pace, depărtare de câte-va ore». Cu alte cuvinte, țaranul să-și aibă la el acasă judecata, între ai săi, «ca o înlesnire și ca o garanție mai mult pentru drepturile și interesele lui» (L. j. p. exp. m.).

Crearea acestei instituții este, după cum se vede, pornită dintr'un spirit de democratizare a justiției, de o familiarizare a țaranului cu afacerile judecătorești, lipsit de ajutorul apărătorilor și jelarilor, cu o procedură sumară, fără multiplele și complicatele forme ale procedurii ordinare, fără perdere de timp și cu economie de cheltueli, judecat de ai săi, cari îi cunosc toate păsurile, antecedentele, modul lui d'a se purta în raporturile cu consătenii, iar judecătorii săi vor avea—după cum se exprimă legea de la 1879 în expunerea de motive—«simțimântul de dreptate firesc omului simplu, grija de a nu năpăstui pe un om cu care cine-va este chemat să trăiască împreună, în același sat tot timpul. . . . », într'un cuvânt, înlesnire și garanția drepturilor și intereselor țaranului, o justiție pacifică în prima linie; iar la extrem, legea lasă la suflul și la cugetul primarului și juraților să nu judece și să nu hotărască de cât pe ființă de adevăr și să nu dea dreptate de cât celui ce o are (art. 30).

Iată dar o justiție ideală, distribuită în chip patriarhal, simplă și promptă, care, cu certitudine, nu va putea să aducă de cât foloase reale și roadele așteptate. Practica, însă, a dovedit cu totul contrar, și din ideea sublimă, judecata poporului, n'a rămas de cât decepția.

Să presupunem drept existent, de-o-cam-dată, simțimântul de dreptate firesc omului simplu, grija de a nu năpăstui a juriului comunal, ceea ce ar constitui siguranța drepturilor și intereselor săteanului, pentru a examina primul temei al înființării juriului: înlesnirea.

Este cert că legea a avut în vedere cu deosebire afacerile civile. De la început, înlesnirea se complică prin faptul că judecătoria comunală este datoare să judece și să hotărască nu numai după echitate, pe ființă de adevăr, ci trebuie să țină socoteală de dreptățile fie-căruia și de dovezile ce vor fi având, precum: înscrisuri, marturi, jurământ (art. 30); și cum textul legii nu este limitativ, se pot administra tot soiul de probe, introduce ori-ce cereri accesorii și ridica ori-ce excepțiuni permise de lege. Din fericire, însă,

lipsa apărătorilor și lipsa cunoștințelor de drept a împricinaților și juriului, face în practică ca aceste șicanș legale să se întrebuințeze cu prea multă economie. Când condamnarea nu trece peste 5 lei, afacerea se poate termina înaintea judecătoriei comunale dintr'o singură înfațișare, dacă partea condamnată în lipsă nu găsește de cuviință să facă opoziție sau contestație la executare, pentru ca judecata să înceapă din nou; dacă condamnarea trece peste 5 lei, se deschide părătului dreptul de apel, de opoziție al acestuia, și reclamantului dreptul de recurs, casare, trimetere—noua modificare—, contestație, revizuire etc., așa în cât debitorul îndărătnic—și cum din nenorocire sunt mai toți—nu pierde nici o cale de atac sau grad de jurisdicție, cu tot arsenalul de probe și mijloace pe care i 'l pune la îndemână legea de procedură.

Cu acest sistem, săteanul are înlesnirea de a se înfațișa o-dată sau de două ori la el în comună și de două-zeci de ori la celelalte instanțe.

Iată dar că înlesnirea, un factor al justiției comunale, s'a transformat într'o confuziune, un haos în capul sârmanului sătean.

Aceste neajunsuri, totuși, s'ar putea remedia prin umplerea lacunelor existente în legi, prin modificarea dispozițiilor care nu mai corespund nevoilor sociale și prin simplificarea formelor de procedură, scutul de apărare al debitorului necinstit.

* * *

Să studiem chestiunea și din alt punct de vedere, acela al *simțimentului de dreptate firesc omului simplu, grija de a nu năpăstui*. Legiuitorul de la 1896, în expunerea de motive, zice: «nu ne rămâne, terminând, de cât să răsundem în scurt la obiecțiunile ce s'au făcut contra judecătoriilor sătești din *incapacitatea primarilor, ignoranța și indiferența juraților și din venalitatea notarilor*, cari ar fi de fapt singurul factor eficace al acelei judecătării». Mai departe, același legiuitor spune: » această obiecțiune a *căreia gravitate nu m'am disimulat-o nici o-dată*, perde însă din valoarea și importanța ei prin următoarele considerațiuni: 1) legea comunală nu mai admite, cu drept cuvânt, ca să mai poată fi ales primar cine-va *dacă nu știe* cel puțin *scrie și citi*; și ori-ce guvern își va face o datorie din menținerea unei dispozițiuni atât de indispensabile; 2) în ce se atinge de jurați, *prin noul proiect s'au lăsat dispozițiuni ca elementele mai culte*, ce se găsesc pe la sate să poată fi de preferință aleși jurați, și nu ne îndoim că, sub îndemnul și legătura supraveghiere a administrației, aceste dispozițiuni vor da mai bune rezultate în viitor;

3) cât pentru faptul că jurații aleși, nefiind plătiți, se desinteresează adesea de a 'și implini o misiune, care devine pentru dânsii o adevărată povară, fără nici o compensație, cred că s'ar putea obvia la acest inconvenient, acordându-se juraților oare-cari scutiri prin lege, cari să 'i îndemne a ține la aceste funcțiuni și, prin urmare, a le îndeplini cu mai multă exactitate». Din cele expuse se vede că judecătoria sătească a fost acuzată de *ignoranță, neglijență și rea credință*. În practica carierei m'am convins în de ajuns că primul element, ignoranța, există cu prisos. De multe ori se presintă în apel afaceri rezolvate în mod așa de bizar, în cât ești une-ori pus în impas ca să le readuci pe adevărata cale. Nu este, însă, surprinzător, pentru că legea, prin art. 6 al. 1 spune că, dacă în veri un sat sau cătun nu se găsesc locuitori cu cunoștința de carte, vradnici de a fi jurați, atunci obștea va putea alege și dintre locuitorii de frunte cari n'ar însuși această condițiune.

Dar chiar dacă am presupune că știu citi și scrie, aceasta dovedește că sunt *elemente culle*? Ce știință de drept și ce concepție juridică poți aștepta de la analfabeți sau de la absolvenții a câte-va clase primare, ca ei să mănuiască și să interpreteze cestiuni de drept la care îi obligă legea prin art. 30. Prin urmare, igaoranța este evidentă.

În ce privește neglijența sau reaua credință, existența lor, n'o pot deduce prin demonstrație, nu o pot concretiza juridicește, pentru că nu am avut puțința de a o cunoaște, de și am înregistrat plângeri de asemenea natură. Probabil, însă, că a cunoscut-o legiuitorul de la 1894, care, întemeiat pe rapoartele mai multor tribunale din țară și al Curței de apel din Craiova, în plin Parlament declară: «Ei bine, pentru a se menține un ruagiū atât de inutil, ar trebui să avem cel puțin o compensație morală, care să resulte fie din caracterul judecătorului, fie din spiritul său împăciuitor, fie din autoritatea ce o are asupra consătenilor săi. Aci este critica cea mai mare ce se poate face, căci grație acestei instituțiuni s'a introdus la sate un element ce nu exista până acum. S'a introdus ura și disprețul săteanului contra judecătorului, consăteanul său, cu care a doua zi se întâlnește fie la muncă, fie la biserică. S'a introdus un al doilea element mai rău: *Venalitatea*» (C. Botez I. j. p. pag. 7).

Chiar legiuitorul de la 1896 recunoaște, dupe cum am arătat mai sus, că aceste obiecțiuni, sau mai bine zis acuzațiuni, au o gravitate pe care nu a putut-o nici o-dată disimula, dar speră că vor perde din valoare și importanță prin considerațiunile că primarul va ști carte, că jurații vor

fi aleși din elementele mai culte, prin îngrijirea administrației, etc., ceea-ce va da mai bune rezultate pe viitor. Fie-mi permis a crede că acel viitor n'a sosit încă, și cine ar putea preciza apropierea lui?!

În Franța a existat o asemenea instituțiune, creațiune Feodală, până la 1790, când a desființat-o Aaunarea constituantă, iar distribuții acestei justiții se numeau «*juges de sous l'orme*», numiți ast-fel pentru că judecau așezați sub copacul satului, de obicei un fag. D. C. Botez în comentariile legii judecătoriilor de pace, p. VII din introducere, în nota 3, se exprimă ast-fel: «Constatăm multă asemănare între învinuirile ce se aduceau în Franța contra justiției sătenești și cele aduse judecătoriilor noastre comunale cu prilejul reformei din 1894, prin care au fost desființate, spre a fi restabilite prin legea actuală», și expune părerea unui cunoscut scriitor francez, care zice că cauzele cari au contribuit ca vechile judecătoriile sătenești să devie un instrument de spoliațiune și de ruină au fost, pe lângă altele, ignoranța sau necinstea judecătorilor, distribuită de către oameni de nimic, fără onoare și fără cunoștință, etc., și D. Botez continuă întrebându-se dacă criticile aduse judecătoriilor comunale la 1894 nu și au isvorul într-o stare a noastră de moravuri și cultură asemănată unei stări identice în Franța cu un veac înapoi. Apoi conchide la ridicarea nivelului cultural și moral al personalului și justiția încăpută pe mâna unor oameni mai morali, mai luminați, mai drepți și mai cu durere de inimă pentru sătean.

* * *

Pentru ce la 1894 a fost învinuit juriul comunal de ignoranță și improbitate?

Pentru ce aceleași învinuiri îi se aduc și astăzi? Vecinic aceeași cauză trebuie să producă același efect. Lipsa unui nivel cultural și moral mai ridicat a trebuit să conducă la asemenea rezultate triste. Oare astăzi, după 9 ani de la restabilirea judecătoriilor comunale, cu toate garanțiile ce crede că le-a luat legiuitorul de la 1896 în recrutarea personalului, se poate zice că nivelul a crescut în cât-va? Negativa este un adevăr absolut, pe care nimeni astăzi nu-l poate contesta. Aceași cauză, același efect.

S'a căutat prin toate mijloacele să se ridice justiția de pace la nivelul magistraturei; judecătorii să îndeplinească condițiuni de capacitate cu titluri academice, să prezintă garanții morale suficiente pentru asigurarea intereselor justițiabililor; să dispară o-dată pentru tot-d'a-una ignoranța și arbitrarul, neîncrederea și ura împriecatului în potriua judecătorului. Cum, dar, după aceste

sforțări de purificare și înălțare a magistraturei și după o experiență de 24 ani, mai putem spera că judecătoriile comunale, așa după cum sunt astăzi constituite, vor funcționa în mod normal! Legiuitorul a plecat de la o idee înaltă, justiția poporului, însă experiența n'a reușit atât din punctul de vedere al defectuosității legilor, cu lacune și cu forme greoaie și complicate, cât și din acel al lipsei unor elemente cărora nu li s'ar putea aduce nici o obiecțiune, ca cultură sau morală, în conducerea și distribuția acestei justiții, și părerea mea este că n'ar mai fi nevoie să continuăm cu experiența. Desființarea lor se impune, și atribuțiunile lor trecute în competența judecătoriilor de ocoale va fi o înlesnire pentru sătean și un câștig de timp prin suprimarea unui grad de jurisdicție și o risipire a obiecțiunilor și bănelilor ce planează asupra modului de împărțire a justiției.

M. Nițescu

Judecător de ocol

Urși (Olt), Iunie, 1905.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 5 Septembrie 1903

Președenția D-lui G. LIGIU, Consilier
Florea Voicu Pârveu cu Marin Mitrică zis Cismariu

Legea rurală. — Regulamentul din 1878 pentru executarea art. 5 și 6 din legea rurală.—Locuitor care nu s'a strămutat în comuna unde a fost improprietărit.— Dreptul Statului de a relua înapoi pământul și a dispune de el, fără vre-un drept de despăgubire din partea cui-va.

In cas când un locuitor, improprietărit într-o comună, nu s'ar strămutat în mod efectiv în acea comună în curs de 2 ani de la punerea lui în stăpânire, Statul este în drept a-și relua pământul dat aceluși locuitor și a dispune de densus, dându-l altui sătean, fără ca această măsură să dea loc la vre-o pretenție de despăgubire din partea cui-va.

Decisiunea No. 349/903. — Respins recursul făcut de Florea Voicu Pârveu, contra decisei Curții de apel s. II, cu No. 152/902, dată în proces cu Marin Mitrică zis Cismariu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l președinte Ch. Pherekyde;

Pe d-l avocat Gh. Stroescu, din partea recurentului; și
Pe d-l avocat N. Alexandrescu, din partea intimatului, în combateri;

Deliberând,

Asupra primului motiv de casare:

«De și după art. 8 din regulamentul din 1878, pentru executarea art. 5 și 6 din legea de la 1864, Statul e în drept a lua înapoi pământul ce mi-a vândut, dacă în termen de două ani nu m'as fi stabilit în mod efectiv pe acel pământ, totuși această decădere nu se operează ipso-jure ci Statul trebuie să și ceară să obție de la justiție deposedarea, prăbând că am contravenit condițiunilor sub care am contractat.

Având în vedere decisiunea supusă recursului, din care rezultă că obiectul procesului desbătut d'inaintea instanțelor de fond constă în cererea făcută de către recurentul Florea Voicu Pârveu, ca intimatul Marin Mitrică zis și Cismariu să fie obligat a-î lăsa în plină proprietate și posesiune lotul No. 161, compus din 10 pogoane arabile și un loc de casă în mărime de un pogon, cu care a fost impropriat pe moșia Statului Băciniș în anul 1878; că ambele instanțe de fond au respins acțiunea ca nefondată;

Considerând că art. 8 din Regulamentul din 1878 pentru executarea art. 5 și 6 din legea rurală prevede că, în cas când un locuitor impropriat într-o comună, nu s'ar strămuta în mod efectiv în acea comună în curs de două ani de la punerea lui în stăpânire, Statul va fi în drept a-și relua pământul ce a fost dat aceluși locuitor și a dispune de densus, dându-l altui sătean în drept, fără ca această măsură să dea loc la ver-o pretenție de despăgubire din partea orî-cui;

Considerând că în specie instanțele de fond constată în fapt că recurentul Florea Voicu Pârveu a fost impropriat în anul 1878, ca însurățel pe pământul în litigiū, și că până în anul 1884 densus nu s'a conformat dispozițiilor sus citatului articol 8, când Statul a reluat pământul și l-a dat intimatului Marin Mitrică;

Considerând dar, că întru cât recurentul nu s'a stabilit în mod efectiv pe pământul pe care fusese impropriat, cu drept cuvânt instanțele de fond l-au respins acțiunea în revendicare, și deci sus arătatul motiv se găsește neîntemeiat;

Asupra motivului al II-lea :

«Comisiunea comunală și de apel pentru constatarea și perceperea contribuțiilor Statului fiind instanță de judecată numai în materie fiscală, Consiliul de Miniștri, fără o lege, nu le putea atribui și competența a judeca cesiunii de proprietate, deci hotărârile acestor comisiuni ce mi se opune de adversar, pentru deposedarea mea, sunt fără nici o valoare și nu pot produce efect juridic».

Considerând că întru cât comisiunea comunală a lucrat în puterea legii promulgată în *Monitorul Oficial* No. 274 din 10 Martie 1882, și acest mijloc de casare se găsește nefondat;

Asupra motivului al III-lea :

«Că aceste motive nefiind invocate la Trib., și Curtea mărghinindu-se numai a adopta motivele din sentința Trib., comite un exces de putere și omisiune esențială».

Considerând că Curtea de fond, adoptând în totul motivele din sentința Trib., iar acesta, prin sentința sa, discutând sus arătatele motive, nu poate fi vorba de omisiune, după cum se plânge recurentul prin acest ultim mijloc de casare;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

Audiența de la 15 Septembrie 1903

Președenția D-lui CH. PHEREKYDE, Președinte

Preotul Dobre Rădulescu cu Mihalache N. Giuvelca, Manea R. Giuvelca și alții

Pământ rural.—Acțiune în anularea unui act de vânzare a unui pământ rural de o valoare mai mare de 1500 lei.—Competința tribunalului de a judeca afacerea în prima instanță, și cu drept de apel la Curtea de apel.—(Art. 62 și 125 din legea jud. de pace din 1896 și art. 6, 7, 8, 9 și 14 din legea din 13 Febr. 1879).

Legea judecătorilor de pace din 1896 dând în competența acelor judecători judecarea în primă instanță a orî-ce fel de acțiune imobiliară până la valoarea de lei 1500, iar prin ultimul aliniat al art. 62, declarând scutite de taxa timbrului și de orî-ce cheltuieli de

cedură toate acțiunile privitoare la pământurile rurale date locuitorilor săteni și declarate inalienabile prin legile de impropriatire, abrogând în același timp prin art. 125 din acea lege toate dispozițiunile contrarii ei, prin aceasta a înțeles, după cum reese și din desbaterile ce au avut loc cu ocazia votării art. 62, a crea și pentru acțiunile relative la pământurile rurale două grade de jurisdicție, dând în competența judecătorilor de pace, ca primă instanță, judecarea unor asemenea acțiuni, când valoarea imobilului în litigiū este până la 1500 lei, și în aceea a Tribunalelor când imobilul trece de această valoare, abrogând ast-fel dispozițiile art. 6, 7, 8, 9 și 14 din legea de la 13 Februarie 1879, ca fiind contrarii legii judecătorilor de pace.

Prin urmare, s'evârșește un exces de putere Curtea de apel când declară neadmisibil un apel făcut în contra unei sentințe relativă la anularea vânzării unui pământ rural de o valoare mai mare de 1500 lei, pe simplul motiv că acea sentință, pe baza art. 8 și 14 din legea din 1879, ar fi definitivă.

Decisiunea No. 363/903. — Casată, în urma recursului făcut de preotul Dobre Rădulescu, decisiunea Curții de apel din Galați s. II, No. 61/903, dată în proces cu Mihalache N. Giuvelca ș. a.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. Liciu;

Pe d-l avocat Petru Borș, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat St. Bogdănescu, în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat :

«Curtea de apel a violat dispozițiunile art. 63 combinat cu 125 din legea judecătorilor de pace din 1896, care a desființat legile anterioare și a lăsat procesele relative la pământurile date după legea rurală din 1864 să se judece conform dreptului comun. Desființarea legii din 13 Februarie 1879 se constată evident din comparația art. 8 din legea judecătorilor de ocoale din 1897 cu art. 62 din legea din 1896».

Având în vedere decisiunea Curții de apel din Galați s. II cu No. 61/903, atacată azi cu recurs;

Având în vedere că prin dispozițiunile art. 62 din legea judecătorilor de pace din 1896 se dă în competența judecătorilor de ocoale a judeca în primă instanță, prin urmare cu dreptul de apel și recurs în cauză, în genere orî-ce acțiuni imobiliare până la valoarea de 150 lei venit, derogându-se la acest principiu prin aliniatul al II-lea de sub acest articol numai în privința acțiunii în revendicare care ar decurge dintr'o hotărnicie în curs de judecată, sau care ar schimba o linie de despărțire fixată într'o hotărnicie depusă la tribunal, pe care a lăsat-o în competența tribunalului de primă instanță și Curților de apel, orî-care ar fi valoarea sau întinderea locului revendicat;

Că prin ultimul aliniat declarându-se scutite de taxa timbrului și de orî-ce altă cheltuială de procedură toate acțiunile imobiliare privitoare la pământurile date locuitorilor săteni și declarate inalienabile prin legile de impropriatire, urmează învederat că legiuitorul a înțeles, după cum rezultă și din desbaterile care au avut loc cu ocaziunea votării acestui articol, a crea două grade de jurisdicție și pentru aceste din urmă acțiuni, și prin urmare le-a dat în competența judecătorilor de ocoale, ca primă instanță, când valoarea imobilului în litigiū este până la 1500 lei inclusiv, și a tribunalului, ca primă instanță, cu apel la Curte, când trece de această valoare;

Considerând că acesta fiind principiul stabilit de

legiilor prin art. 62 sus citat în privința competenței asupra acțiunilor relative la pământurile rurale; iar prin art. 125 din citata lege a judecătorilor de pace abrogându-se toate dispozițiunile contrarii acestei legi, rămâne neîndoios că dispozițiunile art. 6, 7, 8, 9 și 14 din legea de la 13 Februarie 1879 sunt abrogate, ca fiind contrarii legii judecătorilor de pace;

Considerând că ast-fel fiind, și întru cât în specie obiectul acțiunii constă în anularea actului de vânzare a pământului pe care a fost înproprietărit locuitorul Matache Ilescu, autorul intimațiilor în recurs, pământ de o valoare mai mare de 1500 lei, o atare acțiune este de competența tribunalului, ca primă instanță, cu drept de apel la Curte, și prin urmare, când Curtea de fond, prin deciziunea supusă azi recursului, respinge apelul ca neadmisibil, sub cuvânt că sentința tribunalului, în baza art. 8 și 14 din legea de la 13 Februarie 1879, este definitivă, fără drept de apel, violează dispozițiunile art. 62 comb. cu 125 din legea judecătorilor de pace din 1896;

Că dar, recursul se găsește întemeiat, și ca atare, urmează a fi admis;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 6 Octombrie 1903

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Zalathnaer Schwefelkies Industrie Actien Gesellschaft din B-Pesta cu C. F. R.

Prescripție.—Contract de transport.—Sumă incasată mai mult de Dir. C. F. ca căraș, peste cea prevăzută în tariful convențional anume stabilit.—Cerere de restituirea unei asemenea sume.—Dacă Dir. C. F. poate invoca în acest caz prescripțiune de șase luni. — (Art. 956 C. comercial).

Prescripțiunea prevăzută de art. 956 C. comercial se referă numai la cazurile și pretențiunile ce se ivesc contra cărașilor pentru perderile totale, avariile sau întârzierile în predarea lucrului transportat, cum și în cazul de disparițiune a lucrului.

Prin urmare, când o parte cere restituirea unei sume, pe temeiul unei convențiuni ce are cu Direcția Căilor Ferate ca căraș, sumă ce i se percepe pe nedrept, în asemenea caz Direcția C. F. nu poate invoca prescripțiunea prevăzută de art. 956 C. comercial, ci prescripțiunea ordinară de 10 ani pentru afaceri comerciale.

Deciziunea No. 412/903. — Respins recursul făcut de Direcția C. F. R., contra sentinței Trib. comercial Ilfov No. 145/903, dată în proces cu Societatea Zalathnaer Schwefelkies din Buda-Pesta.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l președinte N. Mandrea;

Pe d-l avocat Gr. V. Maniu, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat C. Wortman, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Rea interpretare a art. 956 Codul comercial, căci Tribunalul, după ce arată motivele pentru care legiuitorul a creat această prescripțiune, motive care se aplică perfect de bine în speță, dă o interpretare cu totul limitată mai sus arătatului text de lege, de și textul fiind generic, se aplică ori-cărui soi de pretențiune îndreptată contra cărașului, peste termenul de șase luni.»

Având în vedere sentința supusă recursului, prin care Direcția Căilor Ferate este obligată a restitui Societății

Zalathnaer Schwefelkies suma de 645 lei, sumă ce i se percepuse pe nedrept, derivată din transportul pe calea ferată Brăila-Brașov a unei cantități de fosfate de America;

Văzând art. 956 din Codul comercial;

Considerând că dispozițiunile acestui articol se referă numai la cazurile și pretențiunile ce se ivesc contra cărașilor pentru perderile totale, avariile sau întârzierile în predarea lucrului transportat, cum și în cazul de disparițiune a lucrului;

Considerând, în specie, că Societatea pârâtă pretinde suma de 645 lei, nu ca derivând din contractul de transport, ci dânsa cere restituirea sumei pe temeiul convențiunei ce are cu Direcția Căilor Ferate, și ca sumă ce i se percepuse pe nedrept;

Că, în asemenea caz, neputându-se aplica prescripțiunea prevăzută de art. 956 Cod. comercial, ci prescripțiunea ordinară de zece ani, relativă la afaceri comerciale, motivul de casare este neîntemeiat;

Asupra mijlocului al II de casare:

«Violară art. 969 și 1169 C. civil, Omisiune esențială.

«Intr'adevăr, după convențiunea părților, spre a se putea aplica tariful redus și a se putea restitui restul de taxe peste cel recunoscut de noi și lichidat, se cere ca reclamanta să dovedească nu numai transitul, ci și sosirea pe apă a unei cantități de marfă identică celei transitate.

«Noi am dovedit conesamentul în care însăși reclamanta arată cantitatea, ce anume cantitate a sosit, și Tribunalul ne opune cliusa «cantității necunoscute», care servă numai spre a acoperi răspunderea căpitanului, până la proba contrarie. De asemenea, Tribunalul nu zice nici un cuvânt despre certificatele ce am prezentat spre a dovedi cantitatea adevărată sosită pe apă, iar răspunsul nostru la interogator ni-l scindează.

«Cu acest mijloc, Tribunalul înlătură proba făcută de noi, că surplusul transitat, pentru care reclamanta a plătit chiar și o amendă, nu este aceeași cantitate cu cea sosită pe apă, fără să se dovedească de unde provine această enormă diferență.»

Considerând că tribunalul, întemeiându-se pe condițiunile scrise în conesament, cum și pe dispozițiunile relative la aplicarea taxelor pentru traficul special Brăila-transit, stabilește, în fapt, că întru cât conesamentul nu garantează greutatea, ci numai identitatea mărfii transportată pe Căile Ferate, sosită pe apă în portul Brăila, prin aceasta răspunde la toate actele și motivele invocate de Direcțiune;

Ast-fel că, tribunalul, judecând în fapt, nu a violat nici unul din textele de lege din motivul de casare și nici nu a săvârșit vre-o omisiune;

Că de aceea mijlocul este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV

Audiența de la 23 Ianuarie 1903

Președenția D-lui A. JUȚA, Judecător

Zalathnaer Schwefelkies Industrie Actien Gesellschaft din B-Pesta cu C. F. R.

Sentința No. 145

Prescripție.—Contract de transport.—Sumă incasată mai mult de Dir. C. F., ca căraș, peste cea prevăzută în tariful convențional anume stabilit.—Cerere de restituirea unei asemenea sume.—Dacă Direcția C. F. poate invoca în acest caz prescripțiunea de șase luni.—(Art. 956 C. comercial).

Prescripțiunea prevăzută de art. 956 C. comercial se referă numai la cazurile și pretențiunile ce se ivesc contra cărașilor pentru perderile totale, avariile sau întârzierile în predarea lucrului transportat, cum și în cazul de disparițiune a lucrului.

Prescripția prevăzută în regulamentul său legea de transport a Căilor Ferate Române nu poate fi invocată de Direcție în favoarea sa, când este stabilit că partea în contra căreia se invocă o asemenea prescripție are cu direcția un tarif convențional de transport stabilit.

S'a prezentat reclamanta firmă Zalathnaer Schwefelkies Industrie Aktien Gesellschaft din Buda-Pesta, prin d-l avocat Const. Wortman, și Direcțiunea Căilor Ferate Române, prin d-l avocat Gr. Maniu.

Judecătoria,

Având în vedere susținerile părților, cu rezumatele de pledoarii scrise, cum și lucrările din dosar, cu jurnalul nostru din 20 August a. c.;

Considerând că, în fapt, rezultă următoarele:

1° Intre reclamantă și pârâta a intervenit o convenție, prin care tariful normal de transport pe C. F. R. se reduce de la 21 lei 80 bani pe tonă la 8 lei 92 bani de tonă pentru fosfate din America ce va aduce reclamanta, dacă va dovedi că până la Brăila au fost aduse pe apă;

2° Că reclamanta în 1898 a adus pe apă cu vaporul «Gallia» la Brăila fosfate de America, cantitatea de 2860 tone, cum aceasta rezultă din conesament și din certificatul Dokurilor din Brăila, la care de-o-cam-dată, pârâta trebuie să încaseze taxele după tariful normal pentru transportul transis de la Brăila la Brașov, și în urmă să restituie reclamantei plusul de taxe de la acest tarif normal la tariful convențional, ceea-ce s'a și făcut la cantitatea arătată în conesament;

Însă pârâta, cântărind acele fosfate, a găsit nu 2860 tone, ci 2900 tone, la care a încasat taxe după tariful normal de lei 63133, în care sumă de la început nu s'a cuprins și 822 lei, taxa de cântărire, cari s'a încasat separat și s'a restituit separat, după ce din această sumă de 822 lei s'a reținut 614 lei 05 bani amendă încasată de pârâta, fiind-că găsise o cantitate mai mare de fosfat de cât cea declarată în conesament;

Prin consecință, reclamanta susține că trebuie să i se restituie suma de 37482 lei 40 bani la cantitatea de 2910 tone de fosfat, și nu numai cât i s'a restituit, 36336 lei 80 bani, calculat la cantitatea de 2860 tone, adică i se mai cuvine suma de 615 lei 60 bani, cât reclamă;

Considerând că, în primul rând, pârâta invoacă prescripția prevăzută de art. 956 C. comercial, și, în al doilea rând, susține că reclamanta nu dovedește cu nimic că a adus pe apă până la Brăila 2910 tone, ci numai 2860 tone;

Considerând că, în specie, reclamanta nu pretinde suma de 615 lei 60 bani ca derivând din contractul de transport, ci pretinde această sumă să i se restituie în baza convenției ce are cu pârâta, ca taxe ce i s'ar fi perceput ilegal;

Că, prin urmare, caută a se aplica nu prescripția de 6 luni prevăzută de art. 956 C. comercial, ci prescripția comercială ordinară de zece ani, căci pârâta (art. 992 C. civ.) a primit taxele după tariful normal și știa că trebuie să restituie tot ce a încasat mai mult peste tariful convențional, fiind supus repetiției acest surplus de taxe, conform art. 1092 C. civil, după care reclamanta poate uza de acțiunea *condictio indebiti*, sau a *repetițiunei*, ori a *restituirei*, acțiuni cari după Codul civil, art. 1890, au o prescripție încă mai lungă de zece ani;

Deci, din acest punct de vedere, prescripția invocată de pârâta caută a fi respinsă;

Considerând, pe de altă parte, că pârâta invoacă și prescripția prevăzută în regulamentul său legea de transport a C. F. R., însă această prescripție nu se poate opune reclamantei, care are cu pârâta un tarif convențional, după care e datoare numai ca în termen de două luni să facă cerere de restituire, în cât dacă nu ar fi mulțumită pe lichidarea acordată, nu i se a-

placă prescripția de șase luni, ca ori cărui particular cu care C. F. R. n'a convenții speciale, ci i se aplică prescripția ordinară de zece ani comercială, dacă în tariful convențional nu s'a prevăzut alt-fel;

Prin consecință, se respinge prescripția invocată;

Considerând că, în fond, rezultă, pe de o parte, că, după conesament s'a adus 2860 tone de fosfate, dar, fiind cântărite de pârâta s'a găsit 2910 tone, așa că pârâta, pe lângă amendă, a încasat la această cantitate de 2910 fosfate lei 63133 bani 50; iar pe de altă parte pârâta a restituit lei 36336 bani 80 la cantitatea de 2860 tone, și nu lei 37482 bani 40 la cantitatea de 2910 tone, adică după cererea reclamantei ar mai avea de restituit lei 615 bani 60;

Considerând că reclamanta, ca să poată avea dreptul să ceară restituirea acestei sume, ar trebui să dovedească cu conesamentul și cu certificatul dokurilor din Brăila că a adus pe apă până la Brăila în 1898, cu vaporul «Gallia», cantitatea de 2910 tone, și nu 2860 tone, ceea ce nu dovedește, căci din acele acte rezultă că a adus la Brăila pe apă numai 2860 tone;

Deci, din acest punct de vedere, acțiunea sa este nedovedită;

Considerând că pârâta, cântărind acele fosfate, a găsit în adevăr cantitatea de 2910 tone, cum rezultă din interogatoriul ce i s'a luat, și cu drept cuvânt de la început a încasat taxele după tariful normal la cantitatea găsită la cântărire. Dar, se naște întrebarea: dacă după convenția dintre părți, atunci când se găsește o cantitate mai mare de mărfuri de cât cea declarată că ar fi sosit pe apă — cum este în speță, — la această diferență se aplică tariful normal sau convențional?

De-o-cam-dată observăm că s'a găsit un plus de 50 tone de fosfate, pentru care pârâta a încasat taxele după tariful normal, pe care le deține întregi, refuzând a restitui ceea-ce întrece peste tariful convențional, și că reclamanta nu dovedește că după convenție, și în acest caz ar avea dreptul la restituire, în cât și din acest punct de vedere acțiunea caută a fi respinsă ca nedovedită;

Considerând că între părți există o convenție, care trebuie să fie executată cu bună credință, și numai atunci își produce efectele între părți, iar nu și atunci când una din părți—reclamanta—declară că aduce pe apă 2860 tone de fosfate, și pârâta, cea-l'altă parte bună-nuitoare, pune de cântărește marfa, făcând o operație gratuită, căci nu a încasat taxe de cântărire, și găsește mai mult cu 50 tone, pe care cu drept cuvânt le impune la taxa tarifului normal, și nu convențional, mai aplicând reclamantei și o amendă, căci tariful convențional se aplică la cantitatea de mărfuri declarată că a sosit pe apă, și nu la cea rezultată în urma cântăririi, așa că diferența în plus e supusă tarifului normal;

Iată, deci, că și din acest punct de vedere acțiunea e nefondată, fiind-că reclamanta nu stabilește contrariul în baza art. 1169 C. civ., art. 146 Pr. civ., Judecata, respinge acțiunea, etc.

Judecător (s) D. Neculau

Resumat de jurisprudență străină în mater'e de drept penal

Curtea de apel din Rennes, 28 Decembre 1904

Abus de încredere. — Deposit. — Valoare superioară sumei de 150 lei. — Dovedirea depositului. — Necesitatea unui act scris. — (Art. 1191, 1197, C. civ. rom.)

In materie de abus de încredere, dovada depositului trebuie să fie administrată conform regulilor dreptului civil, ceea-ce însemnează că dacă

valoarea lucrului depus este mai mare de 150 lei, depositul se va dovedi printr'un act scris, sau prin proba testimonială, întemeiată însă pe un început de probă scrisă (art. 1191, 1197, C. civ.).

Din *Panl. Périod.* 1905. 2. 4).

Observație.—Doctrină și jurisprudență constantă. Vezi numeroasele autorități române și străine citate de D. Alexandresco, t. VII, p. 252, nota 1 și t. VIII, p. 798, nota 1, și la autoritățile citate acolo, a se adăuga: C. Iași, *Curierul Judiciar* din 1904, No. 38, Cpr. Garraud, *Dr. pénal*, V, 2349 (ed. a 2-a); Mangin, *Action publique*, I, 171, 175; Bonnier, *Preuves*, 225; Marcadé, V, art. 1348, No. 2; F. Hélie, *Code pénal*, V, 2306; Laurent, XIX, 556 urm.; Demolombe, XXX, 164; Aubry et Rau, VIII, § 765, p. 346, nota 8, și toți autorii. (N. R.).

NOSTIMADE JUDECĂTOREȘTI

De multe ori provincia este foarte bogată în nostimade judecătorești. De alt-fel, de și aceste giuvaeruri judecătorești sunt pe spinarea împicinărilor, totuși noi suntem recunoscători judecătorilor cari ni le furnizează, pentru că putem din când în când să eșim din cadrul prea riguros al discuțiilor de drept și să dăm cititorilor și câte o notă hazlie.

Așa, într'una din Provinciile noastre—și s'o numim—la Tribunalul Prahova, se urmărea în mod silit un imobil; se face contestație la o urmărire, se fixează ziua de contestație la o dată anterioară zilei de adjudecare. La ziua de judecată se amână contestația pentru o zi ulterioară zilei de adjudecare. În ziua de adjudecare, creditorul găsește un jurnal prin care Tribunalul pe cale grațioasă, după o simplă cerere a contestatorului, suspendase vânzarea până la judecarea contestației!

Motivul? Fără arătare de motive, tot așa cum noi numai comentăm acest jurnal al Tribunalului!

Alta. De astă dată, este Tribunalul de Muscel care ne furnizează perla.

Se intentează o acțiune cambială. Se atașează cambia, protestul, etc.

La ziua de înfățișare se cere de către părâți (erau mai mulți) chemarea la interogator a reclamantului. Acesta ripostează, arătând și citind textul mai mult de cât categoric al art. 349 din Codica de comerț. Tribunalul însă admite chemarea la interogator.

La ziua de interogator, însă, nu se face de părâți nici un interogator, dar în schimb se presintă o cerere reconvențională de către aceștia, prin care prelindeau o sumă de bani provenită dintr'un quasi-contract.

Iarăși se amintește art. 349 din C. com., care, după toate regulile de drept, însemnează: «plătește și apoi vorbește». Tribunalul însă nu vrea să știe; admite cererea reconvențională în principiu. Și acum, iată o acțiune cambială suspendată până

când reclamantii vor bine-voi să 'și dovedească acțiunea lor; adică, descinderi locale, experți, martori etc., etc.

Și până atunci, principiile de drept și de economie socială stau baltă, iar creditul diminuează. Lumea modernă tinde ca din cambie să facă o hârtie fiducie, care să se plătească la vedere. Italia are înscris în legile sale că cambia se investește cu formula executorie, fără nici o judecată.

În Franța se agită aceeași cestiune, și toate acestea în interesul unei mai mari dezvoltări a creditului social. Și pe când toată lumea civilizată lucrează în acest sens, Tribunalul de Muscel admite cereri reconvenționale și chemări la interogatorii la acțiunile cambiale!

Se cunoaște că trenul de C.-Lung face numai 25 de kilometri pe oră.

Cesar

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Étude sur la Condition des israélites en Roumanie par N. Petresco-Comnène, avocat, docteur en droit, membre de la Société de Sociologie de Paris. Avec 14 tableaux statistiques et une carte hors texte. Editeur A. Pendone, libraire, Paris.

—x—

A apărut, vol. I, **Godicele civil**, adnotat și comentat de d-l Dimitrie Neagu, fost magistrat, avocat.

Acest volum, format în 8°, are 530 pag. și coprinde materia Art. 1—285.

Deposit la Ziarul «Curierul Judiciar», București, Calea Rahovei 5, de unde se expediază contra valoare: mandat poștal sau ramburs. Prețul lei 12 broșat; legat elegant, în pânză, cu numele autorului lei 13.75; iar cu piele la cotor lei 14.50.

—x—

A apărut, în Editura «Curierului Judiciar», Ediția II **Noul Cod de Procedură civilă**, adnotat de d-l Ioan P. Sinescu, Consilier la Curtea de apel Galați, coprinzând: Modificările până în prezent, cu Desbaterile parlamentare și cu toată jurisprudența Curților și Tribunalele de la 1870, până în Iunie 1905, și se află de vânzare la Ziarul «Curierul Judiciar», Calea Rahovei 5, București, unde este depositul general.

Prețul 4 lei exemplarul broșat, și 5 lei legat elegant în pânză.

Se expediază la orî-ce cerere, contra valoare: mandat sau ramburs.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întîrziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească la prezentare numai în mîna incasatorilor I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu mîncă, investite cu ștampila Curierului Judiciar.